

St. nurse
အုန်း 1

424/41 หมู่ที่ 4 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

(ผลงานลิขสิทธิ์หนังสือเล่มนี้ตามพระราชบัญญัติ (ฉบับแก้ไขเดิม) น.ศ. 2558 ไม่อนุญาตให้นำส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปลอกเลียนแบบ ทำสำเนา ตีพิมพ์ ตีพิมพ์ซ้ำ หรือวิธีใดก็ตาม และห้ามเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต หรือช่องทางโซเชียล เช่น ไลน์ หรือวิธีใดก็ตาม ทั้งกรณีส่วนตัวและเชิงพาณิชย์ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น หากตรวจสอบพบมีการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ มีโทษทั้งคดีอาญาและคดีแพ่ง)

สารานุกรม... St.nurse

วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ เป็นวิชาที่เนื้อหาค่อนข้างเยอะ
และยาก แต่ฉันเชื่อว่าน้องทุกคนจะผ่านมันไปได้

ฉันขอเป็นกำลังใจให้น้องทุกคน
เมื่อเรารู้สึกท้อ ให้นึกถึงวันที่เราสอบสภาผ่านรอบแรก
วันนั้นเราจะแปปปี และไม่ต้องมานั่งอ่านแก้ที่หลัง
อดทนเพื่ออนาคต สู้ๆนะคะ

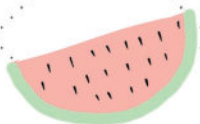
สุดท้าย.....ฉันขอกล่าว...

ขอบพระคุณอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น
และท่านอาจารย์ทุกท่านที่เคยได้สอน อาจารย์สรวิชัย สีสาน
ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ได้สอนศิษย์คนนี้...
ทำให้ศิษย์ได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้กับรุ่นน้องวิชาชีพพยาบาล

คุณความดีและเงินส่วนหนึ่งหลังหักค่าใช้จ่าย
ได้นำไปช่วยเหลือบริจาคคน. และสถาบันศิษย์เก่า
มาร่วมอนุโมทนาบุญด้วยกันนะคะ

ปล.น้องๆสามารถทบทวนเนื้อหาผ่านวิดีโอ
โดยติดตามในเพจ St.nurse (แฮชแท็ก #สรุปพยาบาลฉัน)
Youtube : สักอ pang Nurse
หรือ IG : st.nursenotebook ได้นะคะ

ฉัน ขอดมินเพจ ST.Nurse

สารบัญ

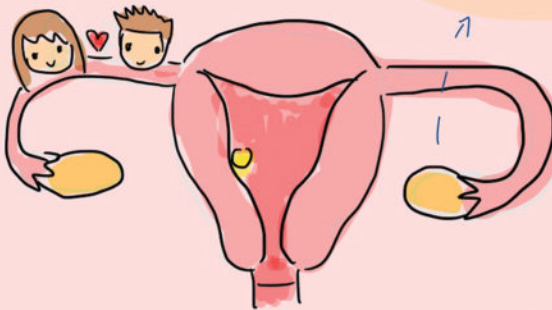
1.การพยาบาลผู้ป่วยนิ่ว	1
2.การพยาบาลผู้ป่วยที่มีการผันแปร ออกซิเจนในระบบไหลเวียน วิกฤต และเรื้อรัง	
-Heart	8
-Chest	27
-Hematologic	39
-Vessels	45
-Nose & Throat	48
3.การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาการเคลื่อนไหวและ ประสาทสัมผัสในระบบไหลเวียน วิกฤต และเรื้อรัง	
-Pain	50
-Neurological	51
-Orthopedics	66
-Ear	72
-Eye	73
4.การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาการบ่งการเผาผลาญ และการขับถ่ายในระบบไหลเวียน วิกฤต และเรื้อรัง	
-GI	75
-Endocrine	86

การพยาบาลผู้ป่วยวัยเวช

ทบทวน

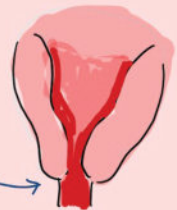
รังไข่

- สร้างไข่ (สลับกัน 2 ข้าง)
- ผลิตฮอร์โมน → เอสโตรเจน
โพรเจสเตอโรน

มดลูก

- จะมีเยื่อโพรงมดลูกเป็นที่รองรับไข่ที่ผสมมาฝังตัว
- ถ้าไม่มีไข่มาฝัง เยื่อจะหลุดตัวออกมา → เป็นประจำ

เพราะฉะนั้น * จำ

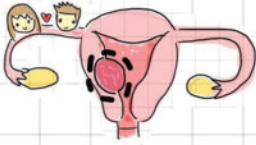
- ถ้ามดลูกถูกตัด → จะท้องไม่ได้ (ไม่มีที่ฝังไข่)
→ ไม่มีประจำ
- ถ้ารังไข่ถูกตัด → 1 ข้าง : ข้างที่เนื้องอกผลิตไข่ + ฮอร์โมน
→ 2 ข้าง : ไม่มีไข่ , ไม่มี hormone

การผ่าตัด

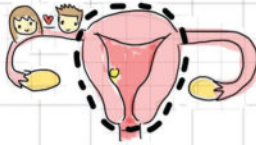
* ออกสอบ

1. มีก้อนที่มดลูก (Myoma uteri) → ผ่าตัดแบบ Myomectomy ^{ตัดแค่ก้อนออก}

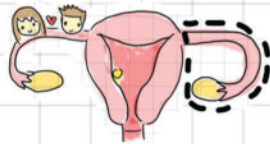
- สามารถตั้งครรภ์ได้ปกติ แต่จะยากขึ้น (เพราะมดลูกมีแผล)
- มีปวด.
- ตกไข่ปกติ, มีฮอร์โมนปกติ

2. มีก้อนมะเร็งที่มดลูก → ผ่าตัดแบบ Hysterectomy ^{ตัดมดลูกทั้งวง}

- ท้องไม่ได้ ไม่มีปวด.
- ตกไข่ปกติ, มีฮอร์โมนปกติ

3. Cyst ที่รังไข่ข้างใดข้างหนึ่ง → ผ่าตัด Salpingo-oophorectomy ^{ตัดน้ำไข รังไข่}

- ตัดรังไข่ข้างเดียว
- ท้องได้ มีปวด.
- รังไข่ข้างที่เหลือจะปรับตัวให้ตกไข่ทุกเดือนเหมือนเดิม
- มีฮอร์โมนปกติ

4. ตัดมดลูกและรังไข่อีกข้าง
Total hysterectomy with Salpingo-oophorectomy

- ท้องไม่ได้ ไม่มีปวด.
- ตกไข่ทุกเดือน มีฮอร์โมน

5. TAH with BSO ^{ผ่าตัดเบี่ยงหน้าท้อง ระวัง! โดน choice ลวง}
(Total Abdominal Hysterectomy with Bilateral Salpingo-Oophorectomy)
^{ใน obs. bleeding per Vagina}

- ท้องไม่ได้ ไม่มีปวด.
- ไม่มีตกไข่
- * ไม่มีฮอร์โมน ^{ต้องได้รับฮอร์โมนทดแทน}
ex. น้ำมะพร้าว, กัวเนลียง
- * เกิด early menopause
↳ ร้อนวูบวาบ
เหงื่อออกกลางคืน

ข้อสอบเนรีเวชจะมี 1 ข้อ ที่วัดเรื่องผ่าตัด ให้ดูดี ๆ ว่าเป็นผ่าตัด
ทางหน้าท้อง หรือ ช่องคลอด

↳ ตรวจโดนลงใน obs. bleeding per vagina = ผิด

* concept การผ่าตัดทางช่องคลอด ex. Vaginal hysterectomy & AP repair

- หลังผ่า 8-24 ชม. แรก จะมีกรใส่สายสวน และถือไว้น้ำมึนเลือด
- คำแนะนำหลังผ่า
 - ดูแลไม่ให้อุ้งมือ (กลัวเบ่ง → แผลที่เย็บในช่องคลอดแยก)
 - ไม่สวนล้าง น้ำ หรือยาฆ่าเชื้อเข้าช่องคลอด ไม่อุ้มเด็ก
 - 6 wk แรก ให้เดิน ค่อย ๆ jogging, aerobic, ไม่ยกน้ำหนัก, ไม่เดินเร็ว ไม่โยก, ไม่ sit up, ไม่ยกของหนัก 5-7 kg, ไม่ทำขานหนัก (สับเข่าที่ทำให้เกิดแรงดัน)
 - ไม่ใส่ผ้าอนามัยแบบสอด ช่วงแรกอาจมีตกขาวแดงจาง → น้ำตาลคล้ำ → จางลง
 - เลี้ยงพสพ. 6 wk , ไม่นอนแอ่นอ่าง

* สรุป 6 wk แรก อย่าไปทำอะไรที่กระทบช่องคลอด *

www.drvtasna.com

* การผ่าตัดปากมดลูก

Conization
(Cone biopsy)

* หลังทำ อันดับแรก
obs. bleeding

LEEP, LLETZ ^{ตัดทำ conization}
(เสี่ยงเลือดออกมาก)

* คำแนะนำ 4 wk แรก

- งดพสพ., งดสวนล้างช่องคลอด
- ไม่ยกของหนัก, ไม่ใส่ผ้าอนามัยแบบสอด
- อาจมีเลือดออกกะปริดกะปรอย ~ 1 wk
- แต่ถ้าใช้สูก ปวดท้อง ตกขาวเหม็น → มารพ.

Infection

ตัวอย่างโรคห่วย : ถ้ามีคำว่า " การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ "

คำตอบมักจะตอบว่า = การแนะนำให้ฉีดวัคซีนสม่ำเสมอ หรือรักษา

การติดเชื้อระบบสืบพันธุ์

- สาเหตุ เช่น การเปลี่ยนคู่อุปนิสัย, Hygiene ไม่ได้
- เมื่อติดเชื้อ สามารถสังเกตได้จากตกขาว

* ตกขาว *

- เชื้อรา candida → อาการคันปากช่องคลอด , ตกขาวขึ้น แสบเปื่อย
รักษา : ยาน้ำเชื้อรา
- พยาธิ Trichomonas → ตกขาวสีเขียวปนเหลือง กลิ่นเหม็น มีฟอง
PV : strawberry cervix
รักษา : metronidazole
- Bacteria → ตกขาวสีขาวปนเทา กลิ่นเหม็นคล้ายปลาเน่า
รักษา : ATB

Sexual transmitted disease (STD)

1. นหนองใน (Gonorrhea)

- เชื้อแบคทีเรีย : Neisseria gonorrhoeae
- ชาย : พบหนองตรงปลายท่อปัสสาวะ
- หญิง : ตกขาวผิดปกติ (ไม่ค่อยมีอาการ)

2. ซิฟิลิส (เชื้อ *Treponema pallidum*)

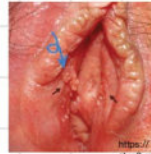
แบ่งระยะ

- 1) Early stage
- 2) Late stage

Primary

Secondary

ระยะนี้จะเห็นผื่นตามตัว
ไขว้, ต่อมมน้ำเหลืองโต,
พบ Condyloma lata

3. เริม (Herpes simplex)

- ตุ่มใสเล็กๆ คัน ปวดแสบ

4. นูดหงอนไก่ (Condyloma Acuminata)

- มีติ่งเนื้อชมพู / ขาว คล้ายหงอนไก่ หรือดอกกะหล่ำที่อวัยวะสืบพันธุ์
- รักษา : จี้ไฟฟ้า / ป้ายยา

5. แผลริมอ่อน (Chancroid)

- เชื้อ *Haemophilus ducreyi*
- รอยหยักสีแดงรอบแผล

“คำแนะนำ STD”

1) งด sex

2) นาคู่สมรสมาตรวจ

3) รักษาตามสะอาด :

ผญ : เช็ดจากบนลงไปล่าง

4) ใช้ยาต่อเนื่อง

๕) งดสวนล้างช่องคลอด

ผลกระทบโรคติดต่อทาง sex,
พฤติกรรมไม่เหมาะสม
↳ เชื้อลามจากช่องคลอด

→ อวัยวะสืบพันธุ์

เกิด Pelvic Inflammatory Disease (PID)

- อาการเด่น : ไข้ + ตกขาวกลิ่นเหม็น , ปวดท้องน้อยสองข้าง
กดเจ็บเหนือหัวหน่าว

- การพยาบาลที่สำคัญ * : จัดท่า fowler's position **

เพื่อระบายสิ่งคั่งค้าง ลดการติดเชื้อส่วนบน

- ข้อห้ามที่สำคัญ : * ห้ามสวนล้างช่องคลอด (douche) เด็ดขาด

เพราะเหมือนเป็นการดันเชื้อเข้าไปข้างใน

มดลูกหย่อน (Uterine prolapse)

ระดับ 1 : มดลูกหย่อนมาที่ช่องคลอดครึ่งหนึ่ง

ระดับ 2 : ไกลปากช่องคลอด

24 ชม.แรก obs. bleeding ↑

ระดับ 3 : ออกมานอกช่องคลอด

ระดับ 4 : ออกมานอกช่องคลอดทั้งหมด (มดลูกข้อย)

↳ รักษา = Vaginal hysterectomy ± A-P repair

คำแนะนำหลังผ่าตัดที่สำคัญ Kegel exercise *

CA cervix

case ที่ผ่านการมี sex

- ตรวจคัดกรอง pap smear 30 ปีขึ้นไป หรือ 25 ปีขึ้นไป
- เกิดจากเชื้อไวรัส HPV 16, 18
- ปัจจัยเสี่ยง : มีคู่นอนหลายคน, มีลูกหลายคน (ปากมดลูก-
ซ่อมแซมตัวเองแล้วเจริญผิดปกติ), ควันบุหรี่
- วัคซีนป้องกัน : ได้ผลดีใน case virginit, อายุ 9-26 ปี
- การรักษาพบมะเร็ง : ขาเคมี, ฉายแสง, ผ่าตัด

DUB

- เลือดออกผิดปกติ
- สาเหตุไม่ชัดเจน
- รักษา = ขูดมดลูก (curettage)
- คำแนะนำหลังขูดมดลูก
- = สังเกต bleeding *
- คำแนะนำเมื่อกลับบ้าน

① ระวังเรื่องติดเชื้อ obs. discharge

② งด sex 4-6 wk

Endometriosis

- เชื้อบวมดลูกเจริญผิดที่
- ปัญหา : Dysmenorrhea
ปวดประจำตัวมาก → ให้ยาลดปวด
- อาการ : ประจำตัวมาก + นาน

↓
รักษา : ควบคุม H.

ให้ Progesterone สูง (DMPA)
ยาคุมชนิดรวม, การผ่าตัด

Menstrual cycle disorders

♥ บทบาท ♥

1

14

ใช้ตก

28

ปกติ

1) รอบเดือนปกติ : 21-35 วัน เน้นรอบ 28 วัน

2) รอบเดือนผิดปกติ

Menorrhagia

Interval

สม่ำเสมอ

duration

นานกว่าปกติ

amount

มากขึ้น

Metrorrhagia

ไม่สม่ำเสมอ

ยาวนาน

ปกติ

Menometrorrhagia

ไม่สม่ำเสมอ

นานกว่าปกติ

มากขึ้น

Hypermenorrhea

สม่ำเสมอ

ปกติ

มากขึ้น

Hypomenorrhea

สม่ำเสมอ

ปกติ น้อยลง

น้อยลง

Oligomenorrhea

สม่ำเสมอ

ไม่แน่นอน

น้อยลง

(Woolcock, 2008 อ้างอิงใน ชำนาญ เกียรติพิรุณ, 2010)

→ A(อ) แปลว่า ไม่มี

3) Amenorrhea ขาดประจำ

- Primary : อายุ 14-16 ปี ไม่มีประจำ

- Secondary : ขาดประจำ ในคนที่เคยมีประจำ 3 เดือน หรือ 6 เดือน

สม่ำเสมอ

ไม่สม่ำเสมอ

→ Dys แปลว่า Bad

4) Dysmenorrhea ปวดประจำ (ปวดประจำ so Bad) ช่วงลดปวด

- Primary : เกิดจาก Prostaglandin ↑ → ดูแลให้ NSAID

ex ยา Ibuprofen, Naproxen * ให้น้ำอุ่น

- Secondary : เกิดจากมีรอยโรค ex PID, Endometriosis

5) Menopause → หายประจำ : หหมดประจำ

- พบในอายุ > 45 ปี

- อาการ : ร้อนวูบวาบ, นอนหลับ

, กระตุกพริ้ว เกิดจากขาด H. estrogen ทำให้ Ca สลายจากกระดูก ↑

แนะนำ: ดื่มนมถั่วเหลือง

งาดำ, ผักใบเขียว

6) Post menstrual bleeding : เลือดออกนอกระยะ

- ต้องแยกโรคให้ได้ ว่าเป็นโรคอะไร เชื่อมโยงกับมะเร็ง

→ ตรวจชิ้นเนื้อ